

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1635. usque ad annum 1643

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 9011888X

§. 42. Ejusdem Cardinalis Testamentum Politicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67406)

Sæc. XVII. „quia scivi me esse hominem: assuevi
 A. C. 1642. „æternitati intra tempus, atque, ut

„mortem fallerem, mori cæpi adhuc
 „vivus: captus sinistro brachio dextrum
 „obtuli morti & vulneri: circumductus
 „gestatorio ferculo assuevi feretro quasi
 „lecto: destitutus usu dextræ, deoscu-
 „lor dextram Dei: vidi me per partes
 „mori, & didici mori totus.,

„Et nunc vivus & moribundus te-
 „stor, sub Ludovico Christianissimo
 „fuisse me Ministrum in omnibus Chri-
 „stianum.,

§. XLII.

*Ejusdem Cardinalis Testamentum
 Politicum.*

Politicum vero testamentum, cujus
 exemplar unum ipsemet Richelius
 Regi, alterum vero Aiguillonæ Ducis-
 sæ Nepti suæ tradiderat, his verbis
 exorsus est Richelius: „Abiturus e vita
 „vera dico eo momento, quo nemo
 „mentitur: vicinus æternitati quasi
 „æternus loquor. Audi Posteritas,
 „verba pene ultra vitam prolata, &
 „vera: lege Testamentum, pene ultra
 „tempus scriptum, ne fallat, pene in-
 „tra æternitatem, ne pereat.,

„Electus in primarium Regis mei
 „Ministrum, id primum intendi, ut
 „Regem

„Regem meum facerem Regem primum: Sæc. XVII.
 „volui Christianissimum esse & poten- A.C. 1642.
 „tissimum: volui, primogenitum esse
 „Ecclesiæ & Europæ: volui, esse ju-
 „stum, ut sua Orbi restitueret, & Or-
 „bem sibi. „

„Hæc prima mea cogitatio Majestas
 „Regis, altera Magnitudo Regni: in-
 „veni Galliam minorem seipsa: decre-
 „verant omnia præter linguam: hæc
 „quoque excedebat Galliam, & erat
 „Gallica: populi olim pars Galliæ ne-
 „gabant se esse nostros lingua nostra.
 „Galli erant & hostes Gallorum: arma-
 „batur Gallia in seipsam, utebatur ho-
 „stis nobis in nos ipsos, & victus & vi-
 „ctor Gallus erat: idem fortis in alie-
 „nam gloriam, & suam perniciem. „

„Hic igitur Ministerii mei scopus,
 „restituere Galliæ limites, quos natura
 „præfixit, reddere Gallis fratres suos,
 „addere Galliam Galliæ & linguæ:
 „confundere Galliam cum Francia, &
 „ubicunque fuit antiqua Gallia, ibi re-
 „staurare novam. Tria se opponebant
 „votis meis. Obstabat Gallia ipsa ho-
 „stis sui: obstabant hostes Galliæ, ne
 „Gallos haberent æquales sibi, vel ma-
 „jores: obstabant finitimi populi, id-
 „circo amici externæ potentiæ, quia
 „non poterant esse hostes. „

„Ut

Sæc. XVII. „Ut perrumperem hos obices, con-
 A. C. 1642. „ciliavi Galliam sibi, ne intra se hostis
 „esset: occupavi hostes domi, ne bel-
 „lum gererent foris: ostendi sociis li-
 „bertatem, & coegi aliquos, etiam in-
 „vitos esse liberos. „

„Duo mala male habebant Galliam,
 „hæresis & libertas: emendavit utrum-
 „que malum Ludovicus armis suis, &
 „consiliis meis. „

„Primum malum adeo excreverat,
 „ut intra unum regnum censerentur
 „plura regna: tolerata a Regibus Re-
 „ligio legitimum Regem vix tolerabat:
 „ex ducentis arcibus securitatis toti-
 „dem effecerat propugnacula rebellio-
 „nis: intra centum urbes centum con-
 „flarat Respublicas: intra Rupellam
 „incluserat rebellionem & seipsam: in-
 „de imperabat mari, inde necitebat fe-
 „dera cum hostibus Galliæ: inde par-
 „tiebatur auctoritatem Regiam, & ne
 „uni Regi pareret, pluribus Dominis
 „serviebat. „

„Aggressus sum hoc monstrum,
 „quod alii ante me Ministri irritare me-
 „tuebant: expugnavit Rupellam Ludo-
 „vicus, & intra urbem unam omnia
 „Elementa vicit: recepit trecentas ar-
 „ces anno uno, & singulis fere diebus
 „triumphavit: intra Galliam superavit
 „alterum regnum, & bis Regem se fe-
 „cit:

„cit: & ne quis de pietate caussæ Sæc. XVII.
 „dubitaret, pugnavit armis Ludovicus, A. C. 1642.
 „& Deus miraculis.,

„Alterum Gallix malum erat Li-
 „bertas: amabatur Regia Dignitas, non
 „Potestas: timebantur subditi, & pec-
 „cabant, ut timeri possent: emebantur
 „obsequia, quæ gratis debebantur, re-
 „dimebantur auro offensiones suppliciiis
 „dignæ: attribuebantur pensiones, ne
 „quis rebellis esset: libertas erat con-
 „scientiarum, & necessitas criminum:
 „leniebatur malum muneribus, & cre-
 „scebat lenitate.

„Ut mederer huic malo, volui a-
 „mari Ludovicum Pium, & timeri ju-
 „stum: volui Imperium esse penes u-
 „num, & penes omnes obsequium:
 „volui deberi amorem Regi, non emi:
 „volui aurum virtutis præmium esse,
 „non sceleris: volui fidelitatem neces-
 „sariam esse, non liberam: volui obe-
 „dientiam oculatam esse ex parte im-
 „perantis, cæcam ex parte subditi.

„Post erectam Majestatem Gallix
 „deprimenda erat Majestas externa,
 „quæ tot annis Galliam depresserat:
 „duæ res fundabant hanc Majestatem
 „externam, Consilii gravitas & regni
 „potestas.,

„Adeo sanctum erat Majestatis ex-
 „ternæ Consilium, ut illud virtutes
 „om-

Sæc. XVII. „omnes componere crederentur: præ-
A. C. 1642. „sudebat Religio consultationibus, ut
 „eas consecraret: assistebat sapientia,
 „ut illas erudiret: comitabatur fide-
 „tas, ut eas tegetet; & tunc tantum
 „revelabantur facienda, cum erant
 „facta. „

„Perturbavi externam sapientiam,
 „dum arcana detexi: revelavi myste-
 „ria, quæ nondum texerant: evulgavi
 „consilia, quæ nondum ceperant: præ-
 „occupavi agenda, ne inciperent: ob-
 „jeci res factas, ne faciendas decerne-
 „rent, supplantavi consilia, dum ma-
 „teriam subtraxi: docui artem sapien-
 „di, quam hostes nesciebant: mirati
 „sunt doceri se a Gallia, quam ipsi sem-
 „per docuerant. „

„Alterum externæ Majestatis fun-
 „damentum erat Potentia: hæc Maje-
 „stas oriri intra fines suos videbat so-
 „lem & occidere: hæc eos Mundos
 „invenerat, quos Alexander cogitabat:
 „hæc tribus Orbis partibus quartam
 „partem, & veteri Mundo addiderat
 „novum: ex eo Orbe novo tantum
 „metallorum exportabat, ut rarius fere
 „aurum esset, ubi nascitur, quam ubi
 „venditur: eo auro emebat provincias,
 „aut obligabat: amabant populi hoc
 „metallum, vel timebant: eo primum
 „amicos, deinde socios mercabatur:
 „nulla

„nulla fere societas erat, cui non com-
 „modaret, quod deinde repeteret.,”

Sæc. XVII.
 A. C. 1642.

„Nullibi tamen studiosius miscebat
 „hoc venenum, quam intra Galliam:
 „eo auro corrumpebatur fides subdito-
 „rum, tentabatur fides Nobilium, sol-
 „licitabatur amicitia hæreticorum: &
 „quorum displicebat fides, eorum e-
 „mebatur fidelitas: venalis erat magna
 „Galliæ pars; hæc si empta esset, ve-
 „nalis fuisset Europa.,”

„Ut mederer huic alteri malo, di-
 „vifi hanc externam potentiam, ne
 „semper cresceret: interrupti commu-
 „cia, ne semper emeret: ingressus sum
 „patriam ipsam, & inveni fortiorem
 „foris esse, quam domi: emi ipse urbes
 „aliquas, mercatus sum provincias:
 „vici, quod non potuit emi: & nunc
 „auctior Gallia bona parte sui, osten-
 „dit, quid acquisiverit, & quid hostis
 „amiserit. Nec Galliam tantum au-
 „ctiorem feci, sed affines adjuvi: de-
 „seriebant Galliam focii, quia eos Gal-
 „lia deferebat: fiebant amici hostium,
 „ne servi essent: emebantur promissis,
 „onerabantur titulis, & omnis hæc
 „amicitia honesta servitus erat.,”

„Ostendi Europæ libertatem, dum
 „ostendi Regem fortem, ut amicos pro-
 „tegeret; justum, ne aliena retineret;
 „amicum, ut gratis beneficus esse vel-
 „let:

Hist. Eccles. Tom. LX.

Ss

let:

Sæc. XVII. „let: ostendi Italiæ, Galliam tueri vel-
 A. C. 1642. „le, quod dedit, non repetere: ostendi
 „Germaniæ, liberam esse posse, si neu-
 „tra esse vellet: ostendi Electoribus,
 „quis eligi posset, & quis eligi nollet:
 „ostendi Protestantibus, placere eorum
 „libertatem, non fidem: obtuli Angliæ
 „amicitiam, si amari vellet, & amare:
 „obtuli Lusitaniæ portum intra Gal-
 „liam, & Galliæ portum intra Lusita-
 „niam. Sic correxi timorem Orbis,
 „dum ostendi, quid timeret: sic docui
 „superari posse, quod victum est: sic
 „obtuli libertatem gratuitam, dum
 „ostendi Ludovicum Patronum Europæ
 „esse velle, non Dominum. „

„Perge, Ludovice, ut cœpisti, ab-
 „solve victorias, quas inchoasti. Osten-
 „di, quo progredi posses, & ubi desi-
 „nere: ostendi aliena nunc regna, &
 „quondam tua: ostendi, quid debeas
 „Europæ, quid illa tibi: quid possis
 „repetere, quid illa reddere: quid sit
 „alienum, & quid tuum. „

„Accipe, Ludovice, hunc Librum,
 „quem tu ipse dictasti. Habes in prio-
 „re parte artem belli, quam ex te de-
 „sumpsi: habes in altera parte Ideam
 „Pacis, quam ex te didici: habes in
 „tertia parte exemplar Regis, quod ex
 „te Rege descripsi: habes ubique ar-
 „tem Ministri Politici, quem tu ipse
 „formasti. „

§. XLIII.